

USMERJENO IZOBRAŽEVANJE

Združeno delo ni pripravljeno

Premalo se zavedajo, da kadrov ne bo več na »prostem trgu«

Priloge za prehod na srednje usmerjeno izobraževanje prehajajo v sklepi del. Reforma vzgoje in izobraževanja, katere zunanji izraz je koncept celodnevne osnovne šole in sistema srednjega usmerjenega izobraževanja, pomeni še korak dalje v samoupravnem obvladovanju sistema vzgoje in izobraževanja, ki je bil do sedaj večji del v pristojnosti države. Težave in odpori pri uveljavljanju usmerjenega izobraževanja svojevrstno odražajo tudi protislovja in ovire pri uveljavitvi samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v združenem delu in celotni družbi, zato je komite občinske konference ZKS sklenil ponovno oceniti položaj in uresničevanja reforme vzgojnoizobraževalnega sistema v naši občini, še posebej zato, ker imamo za Bežigradom precejšnje število srednješolskih in drugih izobraževalnih ustanov.

Temeljni kamen družbene reforme predstavlja celodnevna osnovna šola, v kateri se organsko prepletajo pouk, samostojno delo učencev, fakultativni programi, interesne dejavnosti in rekreacija in ki tako prerašča v družbeni center svojega okolja. Podružbljanje vzgojno-izobraževalnega procesa, usmerjanje v poklic, razvijanje interesov učenca pri interesnih dejavnostih in navažanje na delo, so osnove uspešnega delovanja srednjega usmerjenega izobraževanja, zato so bežigrajski komunisti problematiko celodnevne šole tesno povezali z usmerjenim izobraževanjem.

Ocenili so, da vsebinsko preoblikovanja in prodrubljanja osnovna šola predstavlja steber reforme, zato pomeni sprejetje razvojnega plana občine, ki določa za konec petletnega obdobja enak procent osnovnošolske populacije vključene v oddelke celodnevne osnovne šole korak nazaj in predstavlja resno oviro delovanju srednjega izobraževanja. Z istim znanjem, z istim delom in delovnimi navadami učencev koncept usmerjenega izobraževanja ne bo zaživel, zato se moramo vsi vključiti v prizadevanja za 10% povečanje števila otrok, vključenih v celodnevno osnovno šolo, še posebej, ker so v oddelkih podaljšanega bivanja vsebinski elementi preobrazbe osnovne šole v celodnevno osnovno šolo že prisotni.

V sistemu usmerjenega izobraževanja je eno osnovnih načel izobraževanje za delo. To pomeni, da je treba že v osnovni šoli razvijati vsakovrstne interesne dejavnosti. Dosedanje izkušnje celodnevne osnovne šole v naši občini nas opozarjajo, da lahko šola svoje sodelovanje z okoljem izboljša le preko sodelovanja zunanjih sodelavcev. Pomembno vlogo pri tem imajo samo subjektivne sile, ki morajo omogočiti večje vključevanje članov društev, družbenopolitičnih organizacij, predvsem pa delavcev iz združenega dela v delo šole in s tem zagotoviti vsebinsko razširitev vzgojnoizobraževalnega dela.

Uveljavljanje celodnevne osnovne šole se srečuje s številnimi ovirami. Pereče je pomanjkanje strokovno ustrezno usposobljenih učiteljev, ta problem se kaže predvsem pri kadru v podaljšanem bivanju. Delegatski sistem je še nerazvit, dohodkovni odnosi prav tako. Delovni načrti šole še ne pomenijo osnove za pridobiva-

nje celotnega prihodka šole, zato je izpolnjevanje še vedno domena pedagogov samih. Svobodna menjava še ni uveljavljena, še posebej, če jo ne razumemo več le kot zagotavljanje finančnih sredstev, temveč tudi sodelovanja mentorjev iz združenega dela v interesnih dejavnostih, še posebej pri politični vzgoji. Opozorili so na problem neuspešnega reševanja stanovanjskih problemov učiteljev in neustreznega nagrajevanja.

Celodnevna osnovna šola torej pomeni novo kvaliteto vzgoje in izobraževanja naših otrok, zato uveljavljanje nove šole ni le stvar šolnikov, temveč je potrebna široka družbena akcija, še posebej ker pomeni celodnevna šola tesnejše povezovanje okolja, v katerem šola deluje, z delom šole.

V nadaljevanju so člani komisije spregovorili o srednjem usmerjenem izobraževanju. Na bežigrajskem področju deluje pet srednješolskih institucij, ki so se ves čas vključevale v pravno potrebne normativne dokumente in programov za prehod na usmerjeno izobraževanje. Kakor so bili izvajalci življenjsko zainteresirani za spremljanje in vplivanje na odločitve o usmerjenem izobraževanju, se združeno delo še ni zavedlo v celoti novega položaja in novih pravic ter dolžnosti, ki jih sprejema. Zato dogovorjena politika uvajanja usmerjenega izobraževanja na ravni republiških, strokovnih, samoupravnih in političnih organov ter izvajalcev ni imela ustreznega odziva v praksi združenega dela naše občine. Plani izobraževanja in kadrov, kakor tudi sama vsebina usmerjenega izobraževanja niso postali sestavni del samoupravnega načrtovanja sleherni OZD. To utegne v mnogem zavreti uveljavitev usmerjenega izobraževanja v neposredni družbeni praksi. Organizacije združenega dela se premalo zavedajo, da je mimo praksa, ko so dobivale potrebne kadre na »prostem trgu«, kajti izobraževalni sistem je produciral profil kadrov po svoji notranji logiki, v zelo majhni povezavi z realnimi potrebami združenega dela. Takega pridobivanja kadrov je v usmerjenem izobraževanju odzvonilo.

Družbeno-ekonomski odnosi, materializirani v ustanovitvi posebnih izobraževalnih skupnosti (PIS), se prepogosto uveljavljajo, delovanje delegatov v PIS pa je prešibko, zato se pojavlja resna nevarnost odtujitve PIS interesom vseh zainteresiranih oz. lahko PIS postanejo plašč vsemogočih lokalističnih in monopolističnih teženj.

Slabosti pri pripravi nekaterih bistvenih dokumentov v okviru republiških samoupravnih skupnosti, Zavoda SRS za šolstvo in drugih (razporeditev vzgojno-izobraževalnih programov - VIP, samoupravni sporazum o temeljnih planov PIS) ter zlasti šibkost informiranja v družbi o bistvenih spremembah v usmerjenem izobraževanju so bile vzrok slabosti tudi v naši občini. Taka sprememba od osnutka do predloga razvrstitve VIP niso bile dokumentarne, pri sprejetju niso dovolj sodelovali ne izvajalci ne uporabniki, kar je ustvarjalo vtis, da se načrti pripravljajo mimo vseh interesov zainteresiranih. To se še posebej pokazalo pri usklajevanju mreže šol in razporeditve VIP, kjer se je jasno izrazil

primat razprav na nivoju najrazličnejših družbenopolitičnih skupnosti in organizacij.

Prav izhodišča za razporeditev VIP in dosledno uveljavljanje le-teh pa pomeni uveljavljanje razrednega vidika vzgoje in izobraževanja. V nasprotnem primeru še naprej uveljavljamo dualizem v šolstvu, nepovezanost z združenim delom, parcialnost in strokovno neučinkovitost usmerjenega izobraževanja ob formalno spremenjenih pogojih. Vse te slabosti so se pokazale v razpravi o mreži šol v naši občini, katere rezultat je le, da obstoječa razporeditev VIP in mreže šol ni sprejemljiva.

Komite se je na koncu zavzel za takojšen začetek usmerjanja vpisa osnovnošolcev in za celovitejšo, konkretnije seznanjanje učencev in staršev s programi, usmeritvami, možnostmi nadaljnjega študija in potrebami združenega dela po posameznih profilih, v funkcijo usmerjanja pa se mora bolj kot doslej vključiti kadrovska štipendiranje.

SREČO BUKOVEC

GOVORIMO ENO, DELAMO DRUGO

Ne, skupne službe KS pa ne!

Dostikrat poudarjamo, da morajo stališča in sklepi izvršilnih, ali kot vulgarno pravimo »oblastnih« organov odražati tudi stališča družbenopolitičnih organizacij. In če je tako, potem tudi pravimo, da sta se samouprava in politika »našla« na isti valovni dolžini. Gotovo ste se vprašali, zakaj vendar tako dolg uvod in zakaj ne povemo, o čem bomo pravzaprav pisali. Bodimo torej konkretni. Občinska konferenca SZDL Ljubljana-Bežigrad je že predlani menila, da je nesmotrno, če ima skoraj vsaka krajevna skupnost v naši občini (z izjemo nekaterih manjših) profesionalno zaposlenega tajnika krajevne skupnosti, admini-

stratorko, pa še računovodjo. Delegati krajevnih konferenc SZDL so na seji konference občinske organizacije SZDL takrat poudarili, da delavci, zaposleni v KS kot posamezniki in ne združeni v neko samoupravno organizacijo, ne morejo uresničevati vseh svojih samoupravnih pravic, zlasti kar zadeva delegatska razmerja do skupščine družbenopolitične skupnosti in do skupščin interesnih skupnosti, da so torej v primerjavi z zaposlenimi v OZD v neenakopravnem položaju, in da niso niti povezani v sindikalno organizacijo. Prav tako so menili, da tako veliko število računovodskih delavcev (praktično v vsaki KS po en

računovodja) prav gotovo ne pomeni racionalnega trošenja družbenih sredstev in da bi lahko v skupni finančno-računovodski službi z dosti manj zaposlenimi opravili vsa dosejana opravila, poleg tega pa bi imeli enak pregled nad sredstvi. Konferenca je takrat sklenila, da morajo strokovne službe izvršnega sveta oziroma oddelka za splošne in skupne zadeve pri naši občinski skupščini pripraviti osnutke vseh samoupravnih aktov za ustanovitev delovne skupnosti zaposlenih v KS in za ustanovitev skupne finančno-računovodske službe za vse krajevne skupnosti. To stališče, ki ga je OK SZDL ponovila tudi lani, je dobilo odraz tudi v sklepih izvršnega sveta in občinske skupščine julija lani.

OSNUTEK, PA OSNUTEK VSE PA ŠE PO STAREM

Skoraj dve leti sta minili, delovne skupnosti zaposlenih v KS še nimamo, prav tako pa tudi ne skupne finančno-računovodske službe. Ves razplet dogodkov oziroma »porodnih« krčev ustanavljanja omenjenih institucij žal vse preveč spominja na znan pregovor: »Psi lajajo, karavana pa gre naprej...« Drugače si namreč ne moremo razlagati dejstev, da so na ponujeni osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi delovne skupnosti zaposlenih v KS (20. februarja 1980 so ga namreč dobile vse KS v naši občini) poslale svoje pripombe samo 4 KS, na ponovno zahtevo pa je poslalo do lanskega junija pripombe 15 KS. Le-te so se z ustanovitvijo strinjale, pri čemer pa so omenjale kot časovno zavoro ustanovitev novih KS, ki so nastale z lanskeoletnim preoblikovanjem. Sestavljalci so zato pripravili lani septembra nov osnutek, vendar KS nanj sploh niso reagirale oziroma so po ponovni zahtevi začele dajati soglasja ali pa pripombe. Od 28 KS je pripombe oz. soglasja za ustanovitev skupne službe dalo le 10 krajevnih skupnosti, kar je vsekakor premalo za popolno sliko ali za končno odločitev, kdaj

bodo novo skupno službo ustanovili.

Ker zastavljene naloge niso potekale po predvidenem ročniku, je izvršni svet letos januarja ponovno sklical vse računovodske delavce in tajnike iz KS. Na tem sestanku so med drugim ugotovili, da KS doslej niso naredile ničesar, da bi organizirali bodisi delovno skupnost, bodisi skupno računovodsko službo, da se čuti »določen odpor« do take organiziranosti, zlasti računovodske službe, da ne vedo, kdo bo financiral skupno finančno službo, kakšno bo knjiženje, kje bodo prostori, kdo bo to službo vodil in podobno. Da bi naredili temu maratonskemu samoupravnemu ustanavljanju konec, so imenovali novo komisijo, ki bo pripravila nov, že tretji osnutek in ga dala do konca meseca v javno obravnavo. Upamo lahko, da bo nova komisija, ki jo, da posebej poudarimo, sestavljajo tajniki in računovodje iz nekaterih KS, le uspela pripraviti za vse sprejemljiv osnutek.

DELEGATI IN DPO ENO, SVETI KS DRUGO!

Spremljevalcu teh maratonskih razprav ali pa ovinkarjenja okrog znanih sklepov se seveda zastavlja več vprašanj, ki pa ne bi smela ostati brez odgovora. Kako je mogoče, da so delegati krajevnih konferenc SZDL in pa delegati krajevnih skupnosti tako na sejah konference SZDL (aprila 1979 in julija 1980) kot na seji zborov občinske skupščine (julija 1980) glasovali za ustanovitev omenjenih služb in delovne skupnosti zaposlenih v KS, sveti krajevnih skupnosti oziroma skupščine KS, ali pa morda samo tajniki KS pa so proti oziroma teh sklepov nočejo »prehitro« uresničiti. Ali delegati krajevnih konferenc SZDL in pa delegati iz posameznih krajevnih skupnosti niso tako »močni«, da bi prepričali ali seznanili svete KS in njihove tajnike o svojih odločitvah? Morda bo pa le res, kot smo zapisali v naslovu, da govorimo eno, delamo pa drugo!?

V. G.

GORENJE VARSTROJ ZA BEŽIGRADOM

Lendavska delovna organizacija Gorenje Varstroj, v kateri združuje delo 1.250 delavcev, je odprla svoje poslovne prostore v stolpiču ob Titovi cesti, zraven blagovne hiše Aste. Za Bežigradom je del skupnih služb, predvsem razvojni in zunanjetrgovinski sektor. S prihodom v Ljubljano žele okrepliti poslovne stike ter se še uspešneje vključiti v gospodarske tokove pri nas in v tujini. Razlog za tako odločitev je tudi širjenje proizvodnega programa, v katerem so varilna oprema, izolacijski materiali, sanitarne kabine in v zadnjem času tudi rastlinjaki. Za Bežigradom pa smo s prihodom Gorenje Varstroja dobili tudi nov razstavni prostor, namenjen predvsem umetnikom iz Prekmurja. Prvi se je predstavil številnim gostom Štefan Gallč, akademski slikar iz Lendave, z desetimi barvnimi lesorezi.

Poslopje bežigrajske gimnazije je že precej staro, v njem pa se dogajajo vedno nove stvari. Precej srednješolcev je že drgnilo klopi te ustanove, na bežigrajski gimnaziji so se kalili kaanejši ekonomisti, psihologi, zdravniki, kemiki, lesarji, veterinarji, prometniki ... Zdej ubiramo drugačna pota.